

Систематичний облік витрат стане інформаційним забезпеченням аналізу витрат на якість, який сприяє прийняттю стратегічних, тактичних та оперативних управлінських рішень з урахуванням вимог зацікавлених осіб, що забезпечує ефективність виробництва, рентабельність продукції та конкурентоспроможність підприємства загалом.

Список використаних джерел

1. Василенко В.А. Стратегічне управління: Навч. посіб. / В.А. Василенко, Б.І. Ткаченко – Київ ЦУЛ, 2010. – С. 396.
2. Пономаренко В.С. Стратегічне управління підприємством / В.С. Пономаренко – Х.: Основа, 2011. С. – 214.
3. Чебан Т.М. Облікова система – інформаційне забезпечення стратегічного управління підприємством / Т.М. Чебан, В.Ф. Яценко – Київ, 2011. – С. 209-211.

Серпутько Олена Вікторівна,

студент спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит» економічного факультету Подільського державного аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський
Науковий керівник: д.е.н., в.о. професора Лаврук В.В.

ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ

Антикризове управління має властивості, які зумовлюють особливості самого механізму управління: гнучкість і адаптивність, здатність до диверсифікації та своєчасного ситуаційного реагування, а також можливість ефективно використовувати потенціал підприємства і неформальні методи менеджменту. Ці особливості механізму антикризового управління забезпечуються вирішенням задач діагностики, до яких можна віднести своєчасне розпізнавання симптомів, факторів та причин кризи, класифікація останньої, експертне оцінювання антикризових заходів та перспектив розвитку об'єкта управління. Активного розвитку діагностика як самостійний напрямок набула тільки останнім часом, тому кількість наукових праць, що присвячені цій проблемі, є незначною. Слід відзначити також, що у більшості даних робіт розглядаються лише окремі аспекти діагностики, яку часто визначають лише як напрямок економічного аналізу, що значно зменшує її значення та обмежує сферу застосування. При цьому потрібно підкреслити відсутність єдиної точки зору щодо методології та методики проведення діагностики, тобто невизначеність комплексу основних методів та прийомів її реалізації. Таким чином, проблему діагностики фінансового стану підприємства в системі антикризового менеджменту слід віднести до числа актуальних у вітчизняній економічній та управлінській науці.

Неоднозначність теоретичних положень та недостатність відповідних практичних розробок в цій області вказують на потребу у комплексному дослідженні теоретико-методологічних та практичних засад даної проблеми, що обумовило вибір теми статті. Досліджуючи зміст та поняття категорій “діагностика” та “діагностика фінансового стану”, слід відмітити, що трактування їх в економічній літературі залишається різноплановим. Особливої уваги заслуговує визначення категорії “антикризове управління”, відмінності у поглядах науковців щодо якого викликані неоднозначністю та різноманітністю змісту кризи як економічного явища [1, с.10].

Проведене дослідження природи, змісту і механізмів розвитку кризи на рівні підприємства дозволило запропонувати авторське визначення цього складного явища, яке полягає у тому, що криза підприємства виступає як сукупність ситуацій, викликана екзо- та ендогенними факторами, яка порушує рівновагу системи підприємства та з часом може приводити до зміни організаційного, економічного та виробничого механізму функціонування.

Відповідно, наслідки кризи не завжди мають однозначно негативний характер та є важкопрогнозованими. Кризи підприємства, на нашу думку, властиві такі загальні характеристики: вона є постійно можливим явищем, має ланцюговий характер, може бути прогнозованою, керованою та має межу керованості. Виділення у кризовому процесі чотирьох стадій з чітко окресленими характерними ознаками дозволяє підвищити ефективність виявлення кризових тенденцій, а також більш повно відповідає вимогам антикризового управління. Аналіз існуючих підходів до визначення сутності антикризового управління дозволив зробити висновок, що більшість вітчизняних науковців та економістів під таким управлінням розуміють лише управління в умовах кризи та виходу з неї, тобто звужують поняття антикризового менеджменту до проблем банкрутства підприємства, його санації та реструктуризації, тоді як превентивний аспект антикризового управління розцінюється нами як визначальна його складова [2, с.83]. З цих позицій запропоновано авторську інтерпретацію категорії “антикризове управління”: антикризове управління підприємством – це система управлінських заходів та рішень з діагностики, попередження, нейтралізації і подолання кризових явищ та їхніх причин за умов мінімізації втрат та негативних наслідків.

Ключовим моментом антикризового управління є саме попередження кризових ситуацій, тому будь-яке управління повинно мати антикризовий характер. Результати проведених досліджень в сфері антикризового управління дозволяють як його загальні функції виділити: аналітичну функцію, яка включає діагностику, аналіз та облік, планування, організацію, мотивацію та контроль. Дана класифікація відображає те, наскільки загальні функції управління відповідають цілям його функціонування та є, на нашу думку, найбільш узагальненою і логічною.

Виділення наведених функцій як загальних дозволило визначити місце діагностики в процесі прийняття управлінського рішення, зокрема, антикризового. В результаті аналізу різнопланових підходів до визначення категорії “діагностика” запропоновано авторське визначення поняття “діагностика в антикризовому управлінні” як комплексного економічного процесу, що включає дослідження базових показників господарської діяльності соціально-економічної системи, всебічний аналіз впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на фінансово-економічний і техніко-технологічний стан підприємства та експертне оцінювання розроблених заходів, перспектив фінансового оздоровлення та превентивної санації, а також досягнення цілей прогнозування.

Відповідно, сутність діагностики полягає у здатності оперативно розпізнавати дестабілізуючі фактори та процеси на підприємстві, забезпечувати прийняття випереджуючих управлінських заходів з метою запобігання виникнення проблем у

розвитку організації та підвищення ефективності системи управління в цілому [3, с.289]. В контексті такого розгляду проблеми відправною точкою діагностики в системі антикризового управління є діагностика фінансового стану підприємства, оскільки фінансовий стан підприємства як комплексне поняття, що є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Оптимізація фінансового стану є однією з умов успішного розвитку підприємства в майбутньому, а погіршення фінансового стану свідчить про загрозу його можливого банкрутства як заключного етапу фінансової кризи. Враховуючи наведену вище аргументацію, під діагностикою фінансового стану підприємства нами розуміється ідентифікація стану об'єкта через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, направлених на виявлення домінуючих факторів такого стану, симптомів та причин виникнення проблеми або можливих ускладнень, оцінку можливостей підприємства реалізувати стратегічні і тактичні цілі, підготовку необхідної інформаційної бази.

Список використаних джерел

1. Обущак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства / Т.А.Обущак // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 9.
2. Сметанюк О.А. Діагностика в системі антикризового управління / О.А.Сметанюк // Методичні основи сучасного дослідження в аграрній економіці. Матер. міжнар. наук.-теорет. конф. – Житомир: ДАУ, 2005. – Ч. 3. – С. 82-84.
3. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства / Н.В. Тарасенко. - 2-ге вид., стер. - К.: Алєрта, 2003. - 485 с.

Сидорак Надія Іванівна,

студентка спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»
економічного факультету Подільського державного
аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський
Науковий керівник: к. ю. н., доцент Подорожна Т. С.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА В УКРАЇНІ

Банкрутство є унікальним правовим механізмом розв'язання проблем заборгованості приватної особи шляхом визначення цієї особи неспроможною. Закон України №2343 – XII «Про відновлення платоспроможності боржника або визначення його банкрутом» у редакції від 7 липня 2014 року передбачає чотири судові процедури банкрутства, які застосовуються щодо боржника (ст. 7): розпорядження майном боржника; мирову угоду; санацію; ліквідацію банкрута.

За даними Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації, позиція країни в рейтингу «Ведення бізнесу» за індикатором «Закриття бізнесу» є низькою порівняно з іншими країнами світу і протягом останніх років не змінюється на краще. Одразу слід зазначити, що, згідно з рейтинговими показниками, представленими в звіті Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації «Ведення бізнесу» за показниками «Закриття бізнесу» (до якого належить банкрутство) Україна в 2012 році посіла 156-ге місце, в 2013-му – 157-ме, а в 2014-му перемістилася на 162-ге серед 189 країн світу. Стрімке зниження рейтингу України за показником «Закриття бізнесу» свідчить про певні недоліки і перешкоди в українському законодавчому полі, котре регулює правові аспекти процедури банкрутства суб'єктів господарської діяльності, а також - про відсутність прогресивних реформ у межах цієї сфери державного регулювання. Адже Україна має низький рейтинг за показниками «Закриття бізнесу».

Як зазначає Н. Коломієць [1, с.248], починаючи з 1994 року більшість банкрутств в Україні припадає переважно на підприємства малого бізнесу та комерційні структури приватного сектора. Випадки банкрутств великих промислових підприємств досить рідкісні, оскільки такі структури міцніші фінансово, а держава часто надає їм певну фінансову підтримку.

Як доводить практика, жодне велике збиткове українське підприємство зі значним обсягом простроченої заборгованості досі не збанкрутувало: процедура банкрутства застосовується переважно до малих приватних компаній у сфері торгівлі, що негативно впливає не лише на збанкрутілі підприємства як такі, а й на їхніх кредиторів, партнерів, працівників, державу та її економіку в цілому. Як наслідок, держава втрачає платників податків, працівники – робочі місця, а кредити не можуть забезпечити повернення своїх коштів у повному обсязі. Основною причиною такого стану речей, безумовно, є неврегульованість цих питань у рамках вітчизняного законодавства.

Можна стверджувати, що застосування міжнародних стандартів у сфері регулювання неспроможності сприятиме становленню надійної фінансової системи України, яка має будуватися на ефективних законах про банкрутство, котрі, своєю чергою, повинні містити зрозумілі, прості та прозорі роз'яснення майнових проблем завдяки застосуванню дієвих процедур банкрутства.

Хоча на національному рівні все-таки починають відбуватися помітні зрушення у сфері регулювання банкрутства. Так, 2013 року було підтримано ініціативу арбітражних керуючих щодо створення постійно діючої групи при Міністерстві юстиції України з питань удосконалення законодавства у сфері банкрутства, до складу якої мають увійти фахівці з різних регіонів. Це рішення було ухвалено 12 червня 2013 року за підсумками роботи «круглого столу», під час якого обговорювалися проблеми й перспективи реалізації ініціатив щодо оновлення законодавства про банкрутство [2, с. 44].

Для розв'язання цієї проблеми до чинного законодавства України з питань неплатоспроможності доцільно було б внести такі зміни:

1) зменшити строк визначення фінансово-економічного становища боржника та надання пропозицій арбітражного керуючого щодо можливого варіанта врегулювання проблеми заборгованості неплатоспроможного боржника до 1-2 місяців;